

Gråsten Æblefestival

Arrangementet finder sted fredag-søndag i uge 39

The event takes place from Friday to Sunday in week 39

Find programmet her / Find the programme at / Das Programm finden Sie unter:
www.graasten.dk/graaasten-aeblet/

Gråsten Æblets historie

Gråsten Æblet – Danmarks Nationalæble En kærlighedsfrugt med rødder i Savoyen, der fandt sit hjerte i Gråsten.

I det stille hjørne af Sønderjylland, hvor skyerne spejler sig i fjorden og duggen lægger sig som fløj over Gråstens parker, spirer en af Danmarks mest elskede frugter: Gråstenæblet.

Året er 1696. Prins Carl, søn af Kong Christian 5., drager ud på en dannelsesrejse til Frankrig, Italien og Spanien. Med sig har han grev Carl Ahlefeldt fra Gråsten, en mand med blik for skønhed og smag. Under et ophold i klosteret L'Abbaye de Haute-combe i Savoyen – i de vestlige Alper – smager greven et særligt æble: Ville Blanc. Han bliver øjeblikkeligt betaget af dets fine, blomsteragtige aroma og sprøde bid. Det var i denne periode, at mange adelige og velhavende familier bragte eksotiske planter og frugtsorter hjem til deres haver og parker.

Så betaget bliver han, at han bringer podekviste med sig hjem og sender dem til sin bror, grev Frederik Ahlefeldt på Gråsten Slot. Her bliver kvistene podet på et træ, som siden skulle kendes under navnet Grevens Æble – det, vi i dag kender som Gråstenæblet.

AHLEFELDT - EN AF DANMARKS ÆLDSTE ADELSSLÆGTER

Frederik Ahlefeldt – storkansler (1623–1686)

Frederik Ahlefeldt var en fremtrædende dansk adelsmand, diplomat og politiker i 1600-tallet. Han tjente som storkansler under Christian V og spillede en vigtig rolle i konsolideringen af enevælden i Danmark efter 1660. Ahlefeldt rejste vidt i sin ungdom og bragte europæiske impulser med hjem, hvilket kom til udtryk i hans smag for arkitektur og havekunst.

I 1662 købte han Gråsten Slot, som han lod ombygge i barok stil. Slottet blev centrum for familien Ahlefeldts sønderjyske godsbesiddelser. Frederik Ahlefeldt blev i 1665 ophøjet til lensgreve af Langeland og var en af tidens mest magtfulde mænd.

Frederik Ahlefeldt den yngre – statholder (1662–1708)

Lensgreve, godsejer og central skikkelse i dansk adel i slutningen af 1600-tallet.

Frederik Ahlefeldt arvede store godser og titler efter sin far, rigskansler Frederik Ahlefeldt den ældre. Som lensgreve af Langeland og ejer af blandt andet Gråsten og Tranekær slot, spillede han en vigtig rolle i både det politiske og sociale liv ved det danske hof. Hans liv afspejler en tid, hvor adelens magt og forbindelser formede landets styre og kultur.

Frederik overtog Gråsten Slot i 1686 og videreførte familiens interesse for havebrug og slotskultur.

Carl Ahlefeldt (1670–1722) - bror til Frederik Ahlefeldt den yngre

Lensgreve, officer og medlem af en af Danmarks mest indflydelsesrige adelsslægter. Carl Ahlefeldt tilhørte den magtfulde Ahlefeldt-familie og videreførte slægtens tradition for godsdrift og tjeneste ved hoffet. Han arvede grevskabet Langeland og var aktiv som officer i den danske hær. Med stærke forbindelser til både det danske og det tyske aristokrati repræsenterede han en adel, der spillede en central rolle i Europas politiske og militære netværk i begyndelsen af 1700-tallet.

Ahlefeldts opkøb og udvikling af Gråsten Slot lagde grunden til den senere slotshistorie, som i dag er tæt forbundet med det danske kongehus. Familien Ahlefeldt havde stor betydning for områdets kultur og landbrug.

Men æblets historie stopper ikke i slotsparken.

I Gråstens slotshave arbejder en ung gartner, Hans Peter Vothmann. Han ser æblets potentiale og passer træerne med omhu. Da han i 1735 overtager sin fars planteskole i Sønderborg, tager han podekviste med sig. Dermed begynder æblets forædling og rejse ud i verden. I løbet af 1700-tallet breder det sig til Tyskland, hertugdømmerne og Danmark under navnet Gravensteiner eller Gråstener Æble. I 1800-tallet når det endda til Sverige, Norge, England, Frankrig og USA.

Hans Peter Vothmann (1712–1797) - Gartnergrossist, forædler og nøglefigur i udvikling af Gråsten-æblet.

Grundlægger af Danmarks første planteskole, introducerede Gråsten-æblet og eksporterede til Nordeuropa.

Han videreførte og udvidede familiens gartnerivirksomhed i Sønderborg. I 1755 skabte han den første egentlige planteskole i det daværende danske rige ved at leje ekstra jord hos Rentekammeret, hvor han plantede og solgte frugttræer og sædeleg (frømateriale) i større omfang.

Aftryk på dansk havekultur

Hans gartnerivirke inspirerede og lagde grundstenen for etableringen af flere planteskoler på Als og i det øvrige kongerige.

Og midt i denne lange rejse – båret af hænder, kærlighed og kendskab til naturens rytme – blomstrer stadig fortællingen om den første gang et menneske smagte Ville Blanc i klosterets have og ønskede at tage den smag med hjem.

Gråstenæblet er ikke blot en frugt, men et minde om noget smukt, delt mellem lande, mennesker – og generationer. En kærlighedsfrugt med rødder i Savoyen, der fandt sit hjerte i Gråsten.

Æblesejlads

1600–1700-tallet

Høstsæson: Friske æbler fra Gråsten og Als blev sendt med træskibe langs Flensborg Fjord til byer som Gråsten » Kollund » Flensburg » Glücksburg og videre rundt i Østersøen — endda helt til Rusland

1800-tallet

Traditionen fortsatte, og i beskrivelser fra denne tid nævnes æblesejlads til tyske havne. Samtidig tog Gråsten-æblet – også kaldet Gravensteiner – kulturel form i lokalområdet

1980'erne – Æblesejladsen mellem Flensburg og Glücksburg blev genoplivet af "Museumshafen Flensburg" hvor gamle æbleskibe sejlede igen som en historisk markering.

1999 – 2009 Tilsluttede Gråsten sig til æblesejlads traditionen i Flensburg.

2010 – 2013 Traditionen blev overført til Kollund.

2014 – i dag Overført til den årlige Gråsten Æblefestival

Danmarks nationalæble

I Anton Petersens bog Danmarks Frugtsorter fra 1950 fremgår, at Gråsten-æblet kaldes for Danmarks nationalæble. En officiel udnævnelse fandt imidlertid først sted i 2005.

Udnævnelsen skete som led i en kampagne for at fremme danske frugtsorter og styrke danskernes interesse for lokalt producerede fødevarer. Det var organisationen De Danske Frugtavlere som i 2005 udnævnte Gråsten-æblet til Danmarks nationalæble.

Det blev markeret med en stor æblefest i Gråsten Slotshave den 17. september 2005, hvor fødevareminister Hans Christian Schmidt smagte på Gråsten-æblet og beskrev det således:

»Det er som at tage en bid af Danmark«.

Her blev æblet hyldet med smagsprøver, historiefortælling, musik og aktiviteter for både børn og voksne. Arrangementet blev støttet af både lokale producenter, kommunen og nationale fødevareorganisationer.

Hvorfor netop Gråstenæblet?

Gråstenæblet blev valgt på grund af:

- dets lange historie i Danmark (dyrket siden 1700-tallet i Gråsten Slotshave),
- dets særlige smag og aroma
- dets symbolværdi som en klassisk dansk frugt med rødder i både kultur og natur.

Gråstenæblet blev hurtigt populært for sin særlige smag og saftighed. Det er et stort spiseæble med en karakteristisk rødgul farve og et højt sukkerindhold, hvilket gør det særligt velegnet til både frisk konsum og madlavning. Æblet modner tidligt – typisk i august – og har en kort holdbarhed, hvilket gør det til en sæsonvare med stor efterspørgsel i sensommeren.

Gråstenæblet er desuden kendt for sin triploide genetiske struktur, hvilket betyder, at det ikke selv kan bestøve andre æbler, men kræver bestøvning fra andre sorter. Dette gør det til en spændende sort i æbleavlens historie og biologi.

Vidste du?

Æblekagen bliver opfundet

Omkring midten af 1800-tallet blev komfuret med bageovn almindeligt i borgerskabets køkken. I denne periode og frem blev æbler brugt som garniture til and, gås og steg tilberedt i ovn. Det var også omkring den tid hvor æblekagen med flødeskum og rasp blev opfundet.

Vidste du?

Om Apple og Steve Jobs

Gråsten-æblet er i nyere tid blevet et ikon, da Steve Jobs i 1976 foreslog "Apple Computers" som navnet på sit og Steve Wozniaks nye firma. Det fremgår på side 86 i Walter Isaacsons biografi om Steve Jobs: »Da de nu havde besluttet at starte et firma, havde de brug for et navn. Jobs havde endnu en gang besøgt All One Farm (æbleplantage/red.), hvor han havde beskåret Gråsten-æbletræerne, og Wozniak hentede ham i lufthavnen. På køreturen ned til Los Altos legede de med forskellige muligheder. De overvejede nogle typiske teknologi-ord som Matrix, nogle sproglige nyskabelser som Executec og nogle jævnt kedelige navne som Personal Computers Inc. Deadline for at beslutte noget var næste dag, da Jobs gerne ville indsende papirerne. Jobs foreslog til sidst Apple Computer. »Jeg var på en af mine frugtkure«, forklarede han (Jobs var vegetar/red.). »Jeg var lige kommet tilbage fra æbleplantagen. Det lød sjovt, inspireret og skræmte ikke nogen. Apple blødgjorde ordet computer. Desuden ville det få os foran Atari i telefonbogen«. Han sagde til Wozniak, at hvis de ikke var kommet på et bedre navn næste eftermiddag, skulle de bare holde fast ved Apple.« (Citat slut).

Og således kunne et eventyr ikke ha' overgået virkeligheden. Nogle kviste fra æbletræer i Savoyen, der blev bragt til Gråsten, blev stamtræer til en æblesort, som i århundreder har glædet konger og fyrster. Med stolthed blev træer foræret som kongelig gave. Æblet påskønnes i mange køkkener den dag i dag. Og ikke mindst: Æblet har inspireret til navnet på en af verdens førende og mest profitable IT-virksomheder.

Gråsten Æblefestivalens historie

Gråsten Æblefestival blev grundlagt i 2014.

Gråsten Æblefestival blev til på baggrund af en idé om at fejre det lokale Gråstenæble og styrke byens identitet og fællesskab. Lokale ildsjæle, byrådsmedlemmer og Gråsten Forum, spillede alle en vigtig rolle i at få idéudviklet den første æblefestival. De ønskede at skabe en årlig tradition, der både hyldede æblet og samlede lokalsamfundet omkring kultur, mad og historie.

Gråsten Æblefestival startede i det små, men har siden vokset sig stor og populær. I dag tiltrækker festivalen 8.000–10.000 besøgende hvert år til Gråsten Havn i weekenden uge 39.

Gråsten Æblefestival løftes og driftes i dag af en styregruppe og 50 frivillige.

I Gråsten-områdets Masterplan 2026-2035 er Gråsten Æblefestival 1 ud af 4 spor: **Spor 3 - Udnyttelse af den unikke royale styrkeposition og potentialet i Gråsten Æblet.** Her beskrives der bl.a. *"Gråsten Æblefestival har i dag et stærkt og godt afsæt for at træde op i en højere liga med potentiale til dels at tiltrække langt flere besøgende fra et større geografisk område og dels brande og markedsføre Gråsten-området mere effektivt. I sin kerne indeholder Gråsten Æblefestival alle de ingredienser, der skal til for at skabe en langt større succes, fordi den integrerer alle Gråsten-områdets og Sønderjyllands styrkepositioner, og den fremtidige succes skal derfor ikke kun måles i antallet af besøgende, men også i brand- og markedsføringsværdien for Gråsten-området".*

Med afsæt i Masterplanen vil Gråsten Æblefestival fortsat udvikles over de næste 10 år.

Læs mere på www.graastenforum.dk/aeblefestival

Vidste du?

Sebastopol, Californien, har man fejret Gråstenæblet i mere end 100 år.

Sang: Det Røde æble fra Gråsten

Af Jesper Gloor - Oktober 2015

Dronning Ingrid hun stod der på balkonen
og hun var rigtig glad for efterårets kommen
Der var liv i hendes gader og glædede sig til
at der igen var tid til Gråsten æblehøst

Det røde æble fra Gråsten
Har du nogensinde fået en
bid fra noget der var så dejligt friskt
Når nu vi plukker hver og en
og gemmer dem til de er bedst
så det jo klart at der må holdes
æblefest

Dens blomster står i flor fra tidligt forår
Dens sarte grene giver ud hvad der er bedst
Den har brug for kærligheden og varmen
men så giver den til gengæld også bedst

Det røde æble fra Gråsten
Har du nogensinde fået en
bid fra noget der var så dejligt friskt
Når nu vi plukker hver og en
og gemmer dem til de er bedst
så det jo klart at der må holdes
æblefest

Når dannebrog det blafrer allermest i vinden
Når Dybbøl mølle maler allerbedst
Den røde garde skifter jakken ud med pelsen
Der byder Gråsten æblet atter ind til fest

Det røde æble fra Gråsten
Har du nogensinde fået en
bid fra noget der var så dejligt friskt
Når nu vi plukker hver og en
og gemmer dem til de er bedst
så det jo klart at der må holdes
æblefest

Det røde æble fra Gråsten
Har du nogensinde fået en
bid fra noget der var så dejligt friskt
Når nu vi plukker hver og en
og gemmer dem til de er bedst
så det jo klart at der må holdes
æblefest

så det jo klart at der må holdes
æblefest

Så det jo klart

.....at der må holdes æblefest

Jesper Gloor
Singer - Songwriter
www.jespergloor.com
Mobil 26 90 63 70

Hestehavegaard leverer lokale æbler til Gråsten Æblefestival

Hestehavegaard Frugtplantage fra Kær er med til Gråsten Æblefestival, hvor du kan møde ejeren, Henrik Petersen, på en af standene.

”Vi har 15 hektar med frugttræer og dyrker æbler, pærer, kirsebær og blommer. Derudover dyrker vi også kartofler og grøntsager”, siger Henrik Petersen.

Og blandt æblesorterne er der selvfølgelig også Gråstenæbler, og der er ikke den store forskel på, hvordan de blev dyrket i de gode gamle dage og hvordan de dyrkes i dag.

”Man kan sige, vi dyrker mere intens, og at der er kortere afstand mellem træerne. Og så går vi efter 1. sortering. Vi har vores eget mosteri, hvor vi anvender de ’skæve’ æbler og også nogle fra 1. sorteringen. Altså har vi ikke noget spild”, fortæller Henrik Petersen.

Den pulp, der kommer, når æblerne presses, den bruges til kreaturfoder.

”Sådan nogle plantageejere som mig, er en uddøende race, men vi kæmper videre og heldigvis vil folk gerne handle lokalt. 80 procent af vores varer bliver solgt i vores egen gårdbutik og så sender vi også varer til lokale butikker”. En af Henrik Petersens døtre er på vej ind i firmaet og skal mere med.

”Og så kan jeg snart hygge mig med at producere æbler, pærer, blommer og kirsebær”.

www.hestehavefrugt.dk

The History of the Gråsten Apple

The Gråsten apple – Denmark’s national apple. A fruit of love with roots in Savoy, which found its heart in Gråsten.

In a quiet corner of South Jutland, where the clouds reflect in the fjord and the dew settles like velvet over the parks of Gråsten, sprouts one of Denmark’s most beloved fruits: the Gråsten apple.

The year is 1696. Prince Carl, son of King Christian V, embarks on an educational journey to France, Italy, and Spain. He is accompanied by Count Carl Ahlefeldt of Gråsten, a

man with an eye for beauty and taste. During a stay at the monastery L’Abbaye de Haute-combe in Savoy – in the western Alps – the count tastes a special apple: Ville Blanc.

He is instantly captivated by its fine, floral aroma and its crisp bite. During this era, many noble and wealthy families brought exotic plants and fruit varieties back home to their gardens and parks.

He is so delighted that he takes cuttings back home with him and sends them to his brother, Count Frederik Ahlefeldt, at Gråsten Palace. There, the twigs are grafted onto a tree that would later become known as the ”Count’s Apple” – what we today know as the Gråsten apple (or Gravenstein).

AHLEFELDT – ONE OF DENMARK’S OLDEST NOBLE FAMILIES

Frederik Ahlefeldt – Grand Chancellor (1623–1686)

Frederik Ahlefeldt was a prominent Danish nobleman, diplomat, and politician of the 17th century. He served as Grand Chancellor under Christian V and played an important role in consolidating absolutism in Denmark after 1660. Ahlefeldt traveled extensively in his youth and brought home European influences, which were reflected in his taste for architecture and garden art.

In 1662, he bought Gråsten Castle, which he had rebuilt in the Baroque style. The castle became the center of the Ahlefeldt family’s estates in South Jutland. In 1665, Frederik Ahlefeldt was elevated to the rank of Count of Langeland and was one of the most powerful men of his time.

Frederik Ahlefeldt the Younger – Governor (1662–1708)

Count, landowner, and a central figure of the Danish nobility at the end of the

17th century. Frederik Ahlefeldt inherited large estates and titles from his father, Chancellor Frederik Ahlefeldt the Elder. As Count of Langeland and owner of Gråsten and Tranekær Castle, he played an important role in both the political and social life at the Danish court. His life reflects an era when the nobility shaped the country’s governance and culture through power and connections. Frederik took over Gråsten Castle in 1686 and continued the family’s interest in horticulture and palace culture.

Carl Ahlefeldt (1670–1722) – Brother of Frederik Ahlefeldt the Younger

Count, officer, and member of one of the most influential Danish noble families. Carl Ahlefeldt belonged to the powerful Ahlefeldt family and continued the family tradition of estate management and service to the court. He inherited the County of Langeland and was active as an officer in the Danish army. With strong connections to both Danish and German nobility, he represented a nobleman who

played a central role in Europe's political and military networks at the beginning of the 18th century. Ahlefeldt's acquisition and expansion of Gråsten Castle laid the foundation for the palace's later history,

which today is closely connected to the Danish royal family. The Ahlefeldt family was thus of great importance to the region's culture and agriculture.

But the story of the apple does not end in the palace park. In the palace garden of Gråsten works a young gardener named Hans Peter Vothmann. He recognizes the apple's potential and tends to the trees with great care. When he takes over his father's nursery in Sønderborg in 1735, he brings scions with him. Thus begins the grafting of the apple and its journey out into the world.

In the 18th century, it spreads to Germany, the duchies, and Denmark under the name Gravenstein or Gråstener Æble. In the 19th century, it even reaches Sweden, Norway, England, France, and the United States. And in the midst of this long journey – carried by hands, love, and knowledge of nature's rhythm – the narrative lives on: About the first time a person tasted the Ville Blanc in the monastery garden and wanted to bring that flavor back home.

The Gråsten apple is not just a fruit, but the memory of something beautiful shared between countries, people, and generations. A fruit of love with roots in Savoy, which found its heart in Gråsten.

Hans Peter Vothmann (1712–1797) – Horticultural pioneer, breeder, and key figure in the development of the Gråsten apple

As the founder of one of Denmark's first commercial nurseries, he introduced the Gråsten apple and exported it to Northern Europe. He continued and expanded the family's horticultural business in Sønderborg. In 1755, he established the first proper nursery in what was then

Danish territory by leasing additional land from the Danish Crown. There, he planted and sold fruit trees and seeds on a large scale.

Shaping Danish Garden Culture

His horticultural work inspired others and laid the foundation for the establishment of several other nurseries on Als and throughout the rest of the kingdom.

Apple Shipping

- **1600s–1700s (Harvest Season):** Fresh apples from Gråsten and the island of Als were transported by wooden ships along the Flensburg Fjord to towns such as Gråsten, Kollund, Flensburg, and Glücksburg – and further across the Baltic Sea as far as Russia.
- **1800s:** The tradition continued. Reports from this period show that the apple ships called at German ports. At the same time, the Gråsten apple – known in the German-speaking area as Gravenstein – established a firm foothold in the region.
- **1980s:** The apple shipping trade between Flensburg and Glücksburg was revived by the "Museumshafen Flensburg" (Flensburg Museum Harbor), where historic apple ships sailed once again as a traditional landmark.
- **1999–2009:** Gråsten joined the apple shipping tradition in Flensburg.
- **2010–2013:** The tradition was moved to Kollund.
- **2014–Present:** Transition to the annual Gråsten Æblefestival (Gråsten Apple Festival).

Denmark's National Apple

In Anton Pedersen's book *Danmarks Frugtsorter* (Denmark's Fruit Varieties) from 1950, the Gråsten apple was already referred to as Denmark's national apple. However, an official designation did not take place until 2005. This happened as part of a campaign to promote Danish fruit varieties and to strengthen Danes' interest in locally produced food. It was the organization *Danmarks Erhvervsfrugtavlere* (The Danish Commercial Fruit Growers) that officially named the Gråsten apple Denmark's national apple in 2005.

This was celebrated on September 17, 2005, with a large apple festival in the palace garden of Gråsten, where the Minister for Food at the time, Hans Christian Schmidt, tasted the Gråsten apple and described it with the following words:

"It is like tasting a piece of Denmark."

The apple was celebrated with tastings, lectures, music, as well as activities for children and adults. The event was supported by local producers, the municipality, and national food organizations.

Why precisely the Gråsten apple?

The Gråsten apple was selected for the following reasons:

- Because of its long history in Denmark (cultivated in the palace gardens of Gråsten since the 18th century).
- Because of its special taste and aroma.
- Because of its symbolic significance as a classic Danish fruit deeply rooted in culture and nature.
- The Gråsten apple quickly became popular due to its unique taste and juiciness. It is a large dessert apple with a characteristic red-yellow coloring and a high sugar

content, making it particularly delicious for fresh consumption and kitchen use.

- The apple ripens early – typically in August – and has a short shelf life, making it a highly sought-after seasonal product with high demand in late summer.

This was marked by a large apple festival in the gardens of Gråsten Palace on September 17, 2005, where Minister of Food Hans Christian Schmidt tasted the Gråsten apple and described it as follows:

“It is like taking a bite of Denmark.”

The apple was celebrated with tastings, storytelling, music, and activities for both children and adults. The event was supported by local producers, the municipality, and national food organizations.

Why the Gråsten Apple?

The Gråsten apple was chosen because of:

- its long history in Denmark (cultivated since the 18th century in the gardens of Gråsten Palace),
- its distinctive taste and aroma,
- its symbolic value as a classic Danish fruit rooted in both culture and nature.

The Gråsten apple quickly became popular for its unique flavor and juiciness. It is a

large eating apple with a characteristic red-and-yellow color and a high sugar content, making it particularly suitable for both fresh consumption and cooking.

The apple ripens early—typically in August—and has a short shelf life, which makes it a seasonal product with high demand in late summer.

The Gråsten apple is also known for its triploid genetic structure, meaning it cannot pollinate other apple trees on its own and requires pollination from other varieties. This makes it an especially interesting variety in the history and biology of apple cultivation.

Did You Know?

The Invention of Apple Cake

Around the mid-19th century, the stove with an oven became common in middle-class kitchens. During this period and onward, apples were used as a garnish for duck, goose, and roasted meats prepared in the oven. It was also around this time that apple cake with whipped cream and toasted breadcrumbs was invented.

Did You Know?

About Apple and Steve Jobs

The Gråsten apple has in modern times become an icon, as Steve Jobs in 1976 suggested “Apple Computers” as the name for his and Steve Wozniak’s new company. This is described on page 86 of Walter Isaacson’s biography of Steve Jobs:

“Once they had decided to start a company, they needed a name. Jobs had recently visited All One Farm (apple orchard, ed.), where he had been pruning Gråsten apple trees, and Wozniak picked him up at the airport. On the drive down to Los Altos, they played around with various possibilities. They considered some typical tech words like Matrix, some linguistic inventions like Executek, and some fairly dull names like Personal Computers Inc. The deadline for deciding was the next day, as Jobs wanted to file the paperwork. Finally, Jobs suggested Apple Computer. ‘I was on one of my fruit diets,’ he explained (Jobs was a vegetarian, ed.). ‘I had just come back from the apple orchard. It sounded fun, spirited, and not intimidating. Apple softened the word computer. Also, it would put us ahead of Atari in the phone book.’ He told Wozniak that if they hadn’t come up with a better name by the following afternoon, they should just stick with Apple.” (End of quote)

And so, reality could hardly have been surpassed by a fairy tale. Some grafts from apple trees in Savoy, brought to Gråsten, became the foundation of an apple variety that for centuries has delighted kings and princes. Trees were proudly given as royal gifts. The apple is still appreciated in many kitchens today.

And not least: the apple inspired the name of one of the world’s leading and most profitable IT companies.

The History of the Gråsten Apple Festival

The Gråsten Apple Festival was founded in 2014.

The festival originated from an idea to celebrate the local Gråsten apple and strengthen the town’s identity and sense of community. Local enthusiasts, members of the municipal council, and Gråsten Forum all played an important role in developing the idea for the first apple festival. Their goal was to create an

annual tradition that would both honor the apple and bring the local community together around culture, food, and history.

The Gråsten Apple Festival started on a small scale but has since grown significantly in both size and popularity. Today, the festival attracts 8.000–10.000 visitors each year to Gråsten Harbour during the weekend of week 39.

Today, the Gråsten Apple Festival is organized and run by a steering committee and around 50 volunteers.

In the Gråsten Area Masterplan 2026–2035, the Gråsten Apple Festival is one of four strategic focus areas:

Track 3 – Leveraging the unique royal position and the potential of the Gråsten apple.

It describes how:

“The Gråsten Apple Festival already has a strong foundation to move to a higher level, with the potential to attract significantly more visitors from a wider geographical area, as

well as to strengthen the branding and marketing of the Gråsten area. At its core, the festival contains all the ingredients needed to create far greater success, as it integrates all the strengths of the Gråsten area and Southern Jutland. Future success should therefore not only be measured by the number of visitors, but also by the branding and marketing value for the Gråsten area.”

Based on this masterplan, the Gråsten Apple Festival will continue to develop over the next 10 years.

Learn more at: www.graastenforum.dk/aeblefestival

Did You Know?

In Sebastopol, California, the Gravenstein apple has been celebrated for more than 100 years.

Die Geschichte des Gråsten-Apfels

Der Gråsten-Apfel – Dänemarks Nationalapfel. Eine Liebesfrucht mit Wurzeln in Savoyen, die ihr Herz in Gråsten fand.

In einer stillen Ecke Südjütlands, wo sich die Wolken im Fjord spiegeln und der Tau sich wie Samt über die Parks von Gråsten legt, sprießt eine der beliebtesten Früchte Dänemarks: der Gråsten-Apfel.

Das Jahr ist 1696. Prinz Carl, Sohn von König Christian V., begibt sich auf eine Bildungsreise nach Frankreich, Italien und Spanien. Ihn begleitet Graf Carl Ahlefeldt aus Gråsten, ein Mann mit Sinn für Schönheit und Geschmack. Während eines Aufenthalts im

Kloster L'Abbaye de Hautecombe in Savoyen – in den westlichen Alpen – kostet der Graf einen besonderen Apfel: Ville Blanc.

Er ist sofort von seinem feinen, blumigen Aroma und seinem knackigen Biss begeistert. In dieser Zeit brachten viele adlige und wohlhabende Familien exotische Pflanzen und Obstsorten in ihre Gärten und Parks mit zurück.

Er ist so begeistert, dass er Edelreiser mit nach Hause nimmt und sie an seinen Bruder, Graf Frederik Ahlefeldt, auf Schloss Gråsten schickt. Dort werden die Zweige auf einen Baum veredelt, der später unter dem Namen „Grafenapfel“ bekannt werden sollte – das, was wir heute als Gråsten-Apfel (oder Gravensteiner) kennen.

AHLEFELDT – EINES DER ÄLTESTEN ADELSGESCHLECHTER DÄNEMARKS

Frederik Ahlefeldt – Großkanzler (1623–1686)

Frederik Ahlefeldt war ein bedeutender dänischer Adliger, Diplomat und Politiker des 17. Jahrhunderts. Er diente als Großkanzler unter Christian V. und spielte eine wichtige Rolle bei der Festigung des Absolutismus in Dänemark nach 1660. Ahlefeldt reiste in seiner Jugend viel und brachte europäische Einflüsse mit nach Hause, die sich in seinem Geschmack für Architektur und Gartenkunst widerspiegelten.

1662 kaufte er die Burg Gråsten, die er im Barockstil umbauen ließ. Die Burg wurde zum Zentrum der Güter der Familie Ahlefeldt in Südjütland. 1665 wurde Frederik Ahlefeldt zum Grafen von Langeland erhoben und war einer der mächtigsten Männer seiner Zeit.

Frederik Ahlefeldt der Jüngere – Gouverneur (1662–1708)

Graf, Grundbesitzer und eine zentrale Figur des dänischen Adels am Ende des 17.

Jahrhunderts. Frederik Ahlefeldt erbte große Güter und Titel von seinem Vater, dem Kanzler Frederik Ahlefeldt dem Älteren. Als Graf von Langeland und Eigentümer von Gråsten und Schloss Tranekær spielte er eine wichtige Rolle sowohl im politischen als auch im gesellschaftlichen Leben am dänischen Hof. Sein Leben spiegelt eine Zeit wider, in der der Adel durch Macht und Beziehungen die Regierung und Kultur des Landes prägte. Frederik übernahm 1686 die Burg Gråsten und führte das Interesse der Familie an Gartenbau und Schlosskultur fort.

Carl Ahlefeldt (1670–1722) – Bruder von Frederik Ahlefeldt dem Jüngeren

Graf, Offizier und Mitglied einer der einflussreichsten dänischen Adelsfamilien. Carl Ahlefeldt gehörte zur mächtigen Familie Ahlefeldt und setzte die Tradition der Familie in der Verwaltung der Güter und im Dienst am Hofe fort. Er erbte die Grafschaft Langeland und war als Offizier in der dänischen Armee aktiv. Mit starken Verbindungen sowohl zum dänischen als

auch zum deutschen Adel repräsentierte er einen Edelmann, der Anfang des 18. Jahrhunderts eine zentrale Rolle in den politischen und militärischen Netzwerken Europas spielte. Ahlefeldts Erwerb und Ausbau der Burg Gråsten legten

den Grundstein für die spätere Schlossgeschichte, die heute eng mit der dänischen Königsfamilie verbunden ist. Die Familie Ahlefeldt war derart von großer Bedeutung für die Kultur und Landwirtschaft der Region.

Doch die Geschichte des Apfels endet nicht im Schlosspark. Im Schlossgarten von Gråsten arbeitet ein junger Gärtner namens Hans Peter Vothmann. Er erkennt das Potenzial des Apfels und pflegt die Bäume mit großer Sorgfalt. Als er 1735 die Baumschule seines Vaters in Sønderborg übernimmt, nimmt er Veredelungszweige mit. So beginnen die Veredelung des Apfels und seine Reise hinaus in die Welt.

Im 18. Jahrhundert breitet er sich nach Deutschland, in die Herzogtümer und nach Dänemark unter dem Namen *Gravensteiner* oder *Gråstener Æble* aus. Im 19. Jahrhundert gelangt er sogar nach Schweden, Norwegen, England, Frankreich und in die Vereinigten Staaten. Und mitten auf dieser langen Reise – getragen von Händen, Liebe und dem Wissen um den Rhythmus der Natur – lebt die Erzählung weiter: Über das erste Mal, als ein Mensch den *Ville Blanc* im Garten des Klosters probierte und diesen Geschmack mit nach Hause nehmen wollte.

Der Gråsten-Apfel ist nicht nur eine Frucht, sondern die Erinnerung an etwas Schönes, das zwischen Ländern, Menschen und Generationen geteilt wird. Eine Liebesfrucht mit Wurzeln in Savoyen, die ihr Herz in Gråsten fand.

Hans Peter Vothmann (1712–1797) – Gartenbaupionier, Züchter und Schlüsselfigur in der Entwicklung des Gråsten-Apfels

Als Gründer einer der ersten kommerziellen Baumschulen Dänemarks führte er den Gråsten-Apfel ein und exportierte ihn nach Nordeuropa. Er führte den Gartenbaubetrieb der Familie in Sønderborg fort und baute ihn weiter aus. Im Jahr 1755 gründete er die erste richtige Baumschu-

le im damaligen dänischen Staatsgebiet, indem er zusätzliches Land von der dänischen Krone pachtete. Dort pflanzte og verkaufte er Obstbäume und Saatgut in großem Stil.

Prägung der dänischen Gartenkultur

Seine gartenbauliche Arbeit inspirierte andere und legte den Grundstein für die Gründung mehrerer weiterer Baumschulen auf Als und im restlichen Königreich.

Apfelschiffahrt

- **1600–1700er Jahre (Erntezeit):** Frische Äpfel aus Gråsten und von der Insel Als wurden mit Holzschiffen entlang der Flensburger Förde zu Städten wie Gråsten, Kollund, Flensburg und Glücksborg transportiert – und weiter über die Ostsee bis nach Russland.
- **1800er Jahre:** Die Tradition setzte sich fort. Aus Berichten dieser Zeit geht hervor, dass die Apfelschiffe deutsche Häfen anliefen. Gleichzeitig etablierte sich der Gråsten-Apfel – im deutschen Raum als *Gravensteiner* bekannt – fest in der Region.
- **1980er Jahre:** Die Apfelfahrt zwischen Flensburg und Glücksborg wurde vom „Museumshafen Flensburg“ wiederbelebt, wo historische Apfelschiffe erneut als traditionelles Wahrzeichen segelten.
- **1999–2009:** Gråsten schloss sich der Apfelschiffahrtstradition in Flensburg an.
- **2010–2013:** Die Tradition wurde nach Kollund verlegt.
- **2014–heute:** Wechsel zum jährlichen Gråsten Æblefestival (Gråsten Apfelfestival).

Dänemarks Nationalapfel

In Anton Pedersens Buch *Danmarks Frugtsorter* aus dem Jahr 1950 wurde der Gråsten-Apfel bereits als Dänemarks Nationalapfel bezeichnet. Eine offizielle Ernennung fand jedoch erst im Jahr 2005 statt. Dies geschah im Rahmen einer Kampagne zur Förderung dänischer Obstsorten og zur Stärkung des Interesses der Dänen an lokal produzierten Lebensmitteln. Es war die Organisation *Danmarks Erhvervsfrugtaavlere* (Die dänischen Erwerbsobstbauer), die den Gråsten-Apfel 2005 offiziell zum Nationalapfel Dänemarks ernannte.

Dies wurde am 17. September 2005 mit einem großen Apfelfest im Schlossgarten von Gråsten gefeiert, bei dem der damalige Minister für Ernährung, Hans Christian Schmidt, den Gråsten-Apfel probierte und ihn mit folgenden Worten beschrieb:

„Es ist, als würde man ein Stück Dänemark kosten.“

Der Apfel wurde mit Verkostungen, Vorträgen, Musik sowie Aktivitäten für Kinder und Erwachsene zelebriert. Die Veranstaltung wurde von lokalen Erzeugern, der Gemeinde und nationalen Lebensmittelorganisationen unterstützt.

Warum gerade der Gråsten-Apfel?

Der Gråsten-Apfel wurde aus folgenden Gründen ausgewählt:

- wegen seiner langen Geschichte in Dänemark (wird seit dem 18. Jahrhundert in den Schlossgärten von Gråsten kultiviert),
- wegen seines besonderen Geschmacks und Aromas,
- wegen seiner symbolischen Bedeutung als klassisches dänisches Obst, tief in Kultur und Natur verwurzelt ist.

Der Gråsten-Apfel wurde aufgrund seines besonderen Geschmacks und seiner Saftigkeit schnell beliebt. Er ist ein großer Tafelapfel mit einer charakteristischen rot-gelben Färbung und einem hohen Zuckergehalt, was ihn besonders köstlich für den Frischverzehr og die Verwendung in der Küche macht.

Der Apfel reift früh – typischerweise im August – und hat eine kurze Haltbarkeit, was ihn zu einem begehrten Saisonprodukt mit hoher Nachfrage im Spätsommer macht.

Wusstest du?

Die Erfindung des Apfelkuchens

Mitte des 19. Jahrhunderts wurde der Herd mit Backofen in den Küchen des Bürgertums üblich. In dieser Zeit und danach wurden Äpfel als Beilage zu Ente, Gans und im Ofen zubereitetem Braten verwendet. Es war auch ungefähr zu dieser Zeit, als der Apfelkuchen mit Schlagsahne und Paniermehl erfunden wurde.

Wusstest du?

Über Apple und Steve Jobs

Der Gråsten-Apfel ist in neuerer Zeit zu einer Ikone geworden, da Steve Jobs im Jahr 1976 „Apple Computers“ als Namen für sein und Steve Wozniaks neues Unternehmen vorschlug. Dies geht aus Seite 86 der Biografie über Steve Jobs von Walter Isaacson hervor:

„Als sie beschlossen hatten, ein Unternehmen zu gründen, brauchten sie einen Namen. Jobs hatte erneut die All One Farm (Apfelplantage, Anm. d. Red.) besucht, wo er die Gråsten-Apfelbäume beschnitten hatte, und Wozniak holte ihn am Flughafen ab. Auf der Fahrt nach Los Altos spielten sie mit verschiedenen Möglichkeiten. Sie überlegten typische Technologiebegriffe wie Matrix, sprachliche Neuschöpfungen wie Executek und eher langweilige Namen wie Personal Computers Inc. Die Frist zur Entscheidung war der nächste Tag, da Jobs die Unterlagen einreichen wollte. Schließlich schlug Jobs Apple Computer vor. „Ich war gerade auf einer meiner Frucht-diäten“, erklärte er (Jobs war Vegetarier, Anm. d. Red.). „Ich war gerade von der Apfelplantage zurückgekommen. Es klang lustig, inspirierend und nicht bedrohlich. Apple machte das Wort Computer weicher. Außerdem würde es uns im Telefonbuch vor Atari platzieren.“ Er sagte zu Wozniak, dass sie, wenn ihnen bis zum nächsten Nachmittag kein besserer Name einfiele, einfach bei Apple bleiben sollten.“ (Zitat Ende)

Und so konnte ein Märchen die Wirklichkeit kaum übertreffen. Einige Zweige von Apfelbäumen aus Savoyen, die nach Gråsten gebracht wurden, wurden zu Stammbäumen einer Apfelsorte, die über Jahrhunderte hinweg Könige und Fürsten erfreut hat. Mit Stolz wurden Bäume als königliche Geschenke überreicht. Der Apfel wird noch heute in vielen Küchen geschätzt.

Und nicht zuletzt: Der Apfel inspirierte den Namen eines der weltweit führenden und profitabelsten IT-Unternehmen.

Geschichte des Gråsten-Apfelfestivals

Das Gråsten-Apfelfestival wurde im Jahr 2014 gegründet.

Das Festival entstand aus der Idee, den lokalen Gråsten-Apfel zu feiern und die Identität sowie das Gemeinschaftsgefühl der Stadt zu stärken. Lokale Engagierte, Mitglieder des Stadtrates sowie Gråsten Forum spielten eine wichtige Rolle bei der Entwicklung des ersten Apfelfestivals. Ziel war es, eine jährliche Tradition zu schaffen, die sowohl den Apfel würdigt als auch die lokale Gemeinschaft rund um Kultur, Essen und Geschichte zusammenbringt.

Das Gråsten-Apfelfestival begann klein, hat sich jedoch im Laufe der Jahre zu einer großen und beliebten Veranstaltung entwickelt. Heute zieht das Festival jedes Jahr 8.000–10.000 Besucher zum Gråsten Hafen am Wochenende der Kalenderwoche 39 an.

Das Festival wird heute von einem Lenkungsausschuss und rund 50 Freiwilligen organisiert und betrieben.

Im Masterplan 2026–2035 der Region Gråsten ist das Apfelfestival eines von vier strategischen Entwicklungsfeldern:

Schwerpunkt 3 – Nutzung der einzigartigen royalen Stärke und des Potenzials des Gråsten-Apfels.

Darin heißt es unter anderem:

„Das Gråsten-Apfelfestival hat heute eine starke Grundlage, um in eine höhere Liga aufzusteigen, mit dem Potenzial, deutlich mehr Besucher aus einem größeren geografischen Einzugsgebiet anzuziehen und gleichzeitig die Marke und das Marketing der Region Gråsten effektiver zu stärken. Im Kern enthält das Gråsten-Apfelfestival alle Zutaten für einen deutlich größeren Erfolg, da es die Stärken der Region Gråsten und Südjütlands integriert. Der zukünftige Erfolg sollte daher nicht nur an der Anzahl der Besucher gemessen werden, sondern auch am Marken- und Marketingwert für die Region Gråsten.“

Auf Grundlage dieses Masterplans soll das Gråsten-Apfelfestival in den nächsten 10 Jahren weiterentwickelt werden.

Weitere Informationen unter: www.graastenforum.dk/aeblefestival

Wusstest du?

In Sebastopol, Kalifornien, wird der Gråsten-Apfel seit mehr als 100 Jahren gefeiert.

Her finder du os

You can find us here / Hier findest du uns

www.facebook.com/graastenaeblefestival

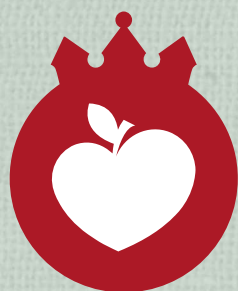
aeblefestival@gmail.com

*Find programmet her:
Find the programme at:
Das Programm finden Sie unter:*

www.graasten.dk/graasten-aeblet/

Gråsten Æblefestival støttes af

Gråsten
Dit eget lille kongerige

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

toptrykgrafisk

Kildehenvisning:

Gråsten æblet - fra Kong Christian 5. og Grev Carl Ahlefeldt til Steve Job
www.graastenforum.dk/aeblefestival

Graasten – et slot og et sogn, Poul Andersen, historisk forening for Graasten By og Egn, 1986
www.graenseforeningen.dk
www.landbrugsarven.dk
www.historiskatlas.dk
Store norske leksikon